

Nr 20.

Af herr **Bogren**, om *skrifvelse till Kungl. Maj:t* angående *nedbringande af landets försvarsutgifter m. m.*

Vid nästföregående års riksdag tillät jag mig att i denna kammare väcka motion om, att värnpliktig, som tillhör en af staten erkänd skytteförening och där approberats till tredje klass, måtte beviljas 50 dagars lindring i rekrytutbildningstiden. Jag hemställde, att Riksdagen ville besluta att i motionens syfte sända en skrifvelse till Kungl. Maj:t. Lagutskottet afstyrkte motionen dels af skäl, som anförts af ett 1904 inom Andra Kammaren tillsatt tillfälligt utskott, hvilket hade att yttra sig öfver en liknande motion, dels därmed, att den af Kungl. Maj:t den 28 september 1907 tillsatta kommittén i och för utredning och förslag beträffande ny samfällid plan för rikets försvar och i samband därmed stående ämnen torde ägna min motion den uppmärksamhet och det beaktande den förtjänar.

Det torde dock vara tvifvelaktigt, om denna kommitté kan taga hänsyn till eller ingå i pröfning af inom Riksdagen motionsvis framförda förslag, då motionen ej föranleder till åtgärd från Riksdagens sida. Det är med anledning häraf jag äfven i år vågar påkalla Riksdagens uppmärksamhet på det egentliga syftet med min ofvan påpekade motion, nämligen dels att bereda lättnader för den värnpliktige och dels möjliggöra en begränsning, eventuellt nedsättning af våra försvarsutgifter, som allmänt erkännas vara för stora i förhållande till nationens bärkraft. I Kungl. Maj:ts proposition till 1901 års Riksdag om antagandet af däri framlagdt härordningsförslag beräknas detta, fullt genomfördt år 1913, kräfva ett årligt ordinarie anslag af 45,338,000 kronor. Denna beräkning uppgjord med den förutsättningen, att värnpliktiges öfningstid skulle utgöra 365 dagar.

Sjöförsvarets årliga ordinarie budget skulle komma att uppgå till 13,889,000 kronor.

Redan år 1909 hade de ordinarie anslagen till hären uppgått till 48,606,041 kronor, de extra till 9,719,456 kronor eller sammanlagt 58,325,497 kronor. Motsvarande anslag till flottan utgjorde nämnda år 18,907,010 kronor och 7,057,890 kronor, tillsammans 25,964,900 kronor eller för både här och flotta tillsammans 84,290,400 kronor. Tager man därtill i betraktande, att enligt 1901 års Riksdags beslut öfningstiden för värnpliktige nedsattes från föreslagna 365 till 240 dagar, finner man, att de ekonomiska beräkningar, hvarpå 1901 års försvarsplan var uppgjord, ej visat sig fullt tillförlitliga.

Jag skall ej trötta med att anföra siffror, som styrka, att vårt nuvarande försvar är måhända det jämförelsevis dyraste i Europa. Ej heller behöfver jag fästa Riksdagens uppmärksamhet därpå, att våra allt för höga försvarsutgifter hindra staten att anslå behöfliga medel till flera samhällsnyttiga ändamål, t. ex. till beredande af lättnader i kommunernas skattebördor, ålderdoms- och invaliditetsförsäkring m. fl. Ej heller har det varit staten möjligt att lämna de värnpliktige under öfningstiden den dagaflöning, som länge ansetts rimlig och rättvis. Allt detta, den årligen återkommande bristen i statsbudgeten, gamla och nyfunna skattekällors otillräcklighet, synes mig mana Riksdag och regering att med allvar undersöka om och genom hvilka medel våra nuvarande försvarsutgifter må kunna begränsas inom ramen af de belopp, hvartill de nu vuxit.

Ett af dessa medel, som skulle kraftigt bidra att minska försvarsutgifterna, utan att skada försvarets effektivitet, tillät jag mig i min motion förra året anvisa, nämligen genom en omorganisation af vårt skytteväsen, hvilket borde delvis blifva obligatoriskt och delvis frivilligt, så att den värnpliktige där kunde inhämta så mycket af den för honom till praktiskt bruk nödiga militära utbildningen, att den lagstadgade öfningstiden för honom kunde nedsättas från 240 till 150 dagar, fördelade i t. ex. 90 dagars rekrytutbildning med 30 dagars »regementsöfningar» samma år samt 15 dagars repetitionsöfningar under hvar och ett af de följande två åren.

Denna lindring skulle för värnpliktige i synnerhet och för våra näringar i allmänhet blifva af långt större gagn än hvad de för statsverket insparade miljonerna skulle betyda. Det kan lika litet förnekas, att den på landsbygden rådande stora bristen på arbetare

innebär en allvarsam fara för vår modernäring, som att den långa öfningstiden för våra ynglingar är en kraftig orsak till emigrationen, som utgår mest från landskommunerna. Många förslag framkastas om, huru vi skola kunna stödja vår modernäring. Bästa stödet skänka vi den, om vi vidtaga sådana åtgärder, som bidraga till att arbetarne stanna vid jordbruket.

Med stöd af det anförda tillåter jag mig att föreslå,

att Riksdagen måtte besluta att i en skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, det Kungl. Maj:t behagade uppdraga åt försvarskommittén af den 28 september 1907 att utreda, dels om och i hvad mån våra försvarsutgifter kunna nedbringas under dess nuvarande belopp eller åtminstone därvid bibehållas, och dels om i hvilken mån och på hvad sätt värnpliktiges öfningstid kan minskas utan att landets försvar därmed äfventyras, samt framlägga de förslag, hvartill denna utredning kan föranleda.

Stockholm den 25 januari 1910.

Oscar Bogren.
